

Huvudman

Hagfors kommun
kommun@hagfors.se

Beslut

Datum 2026-04-28

Dnr 2025:10580

Sida **1 (14)**

Ärendet

Tillsyn av grundskola Kyrkhedens skola 4–9 i Hagfors kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hagfors kommun att senast den **19 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande förebyggande trygghetsarbete, plan mot kränkande behandling, anmälan av kränkande behandling och betygsättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hagfors kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hagfors kommun ska vidta följande åtgärder

Förebyggande trygghetsarbete

1. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet, som inkluderar ett arbete för att motverka kränkande behandling, som utgår från skolans behov. Detta innebär att rektorn ska se till att elevernas trygghet i skolmiljön följs upp, att de hinder som finns för att elever ska vara trygga analyseras samt att rektorn, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade respektive dittills genomförda åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).

Plan mot kränkande behandling

1. Se till att det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av skolans elever (6 kap. 7 och 8 § skollagen,

2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Kränkningsanmälningar

1. Se till att vid minst ett tillfälle informera all personal på skolan om skolförfattningarnas krav och om skolans rutiner avseende att anmäla fall av kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats samt vilka som har deltagit vid informationstillfället (1 kap. 5 § andra stycket, 6 kap. 5 § och 10 § skollagen).
2. Se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit från datum för detta beslut till fram till tiden för redovisningen av åtgärder. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Betygsättning

1. Se till att beslut om betyg i ämnen där undervisande lärare inte är legitimerade fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad (3 kap. 16 § skollagen, 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen [2011:185])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser elevernas inflytande över sin arbetsmiljö och skolans arbete för att skapa studiero, att eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare samt att endast den som har legitimation anställs utan tidsbegränsning som lärare.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:10580) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Kyrkhedens skola 4–9 i Hagfors kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kyrkhedens skola 4–9 följer gällande bestämmelser om behöriga och legitimerade lärare, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet och studiero samt betygsättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 10 mars 2026 och 11 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. plan mot kränkande behandling och betygskatalog. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Förebyggande trygghetsarbete

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Situationen rörande tryggheten

I intervju med elever på mellanstadiet framgår att eleverna känner sig trygga, men att de tror att det finns andra elever på skolan som känner sig otrygga. Eleverna på högstadiet beskriver att det förekommer mobbning, skadegörelse och grovt språkbruk i form av exempelvis svordomar och könsord. Det är högljutt och stökigt i korridorerna. Skolinspektionens utredare har under tillsynsbesöket gjort rastobservationer i korridorer och övriga utrymmen inne på skolenheten som bekräftar elevernas beskrivning

av inomhusmiljön. Elever sparkade och slog i väggarna, var högljudda och gapiga och en danstävling i källarlokalerna hade övergått till att elever knuffade och puttade på varandra.

Lärare uppger i intervju att framför allt högstadiekorridoren upplevs som otrygg och att ett specifikt område kring toaletterna har identifierats som särskilt problematiskt. Där uppstår lätt stökiga situationer och skadegörelse förekommer. Lärare på högstadiet beskriver att det är en hård jargong mellan elever med mycket svordomar och fula ord.

Elevhälsopersonalen uppger att elevers upplevelse av trygghet varierar, att det är ett hårt språkbruk på skolenheten och att det är svårt för elever att få lugn och ro på raster. Rektor uppger i intervju att verbala kränkningar är vanligt förekommande.

Skolenhetens arbete med att kartlägga och analysera behov

Skolinspektionen har som en del av tillsynen tagit del av skolans senaste trivselenkäter som enligt samtliga intervjugrupper regelbundet genomförs av elever. Lärare uppger att årets enkät visade problem med kränkningar och hårt språkbruk. Elevhälsopersonal uppger i intervju att enkäten sammanställs och diskuteras i arbetslagen och att rektorn redovisar resultatet av enkäten i kommunens kvalitetsrapport. Elevhälsopersonalen anser att det som framkommer i enkäter också behöver analyseras för att det ska bli möjligt att sätta upp mål som kan följas upp och vid behov förändras. I trygghetsteamet pratar de om hur de vill styra arbetet framåt, men de har inte gjort någon ordentlig analys. En annan representant från trygghetsteamet uppger att de utifrån resultatet på enkäten har pratat om hur man behandlar varandra med respekt, men att de inte har kommit så långt med det arbetet. Elevhälsopersonalen efterfrågar mer systematik och struktur.

Rektor uppger i intervju att man har kontinuerliga möten där man går igenom olika klasser och analyserar behov, vilket till exempel kan leda till att kurator får ett uppdrag riktat till en viss klass. Rektorn uppger vidare att hen har jobbat brett och att enheten har stärkts organisatoriskt, men att arbetet behöver fördjupas och ske mer på grupp- och individnivå.

Skolinspektionen har tagit del av Hagfors kommuns dokument Kvalitetsrapport värdegrund 2025 där områdena trygghet och studiero, delaktighet och bemötande samt kränkande behandling och diskriminering behandlas. Där i framgår bland annat att skolenheten ser ett behov av att arbeta mer med bemötande och normer, samarbetsövningar samt uppgifter som handlar om språkbruket och kränkande kommentarer. Det anges vidare att arbetet har stannat upp på grund av att det inte har genomförts några elevdiskussioner kring önskvärt trygghetsskapande arbete och att årshjulet inte har följts på grund av tidsbrist.

Förebyggande åtgärder för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling

Lärare uppger i intervju att det inte finns något pågående skolövergripande arbete kring värdegrund och att det inte heller sker något förebyggande arbete för att komma till rätta med det hårda språkbruket och elevers bemötande gentemot varandra. Lärarna uppger att de vid behov påminner eleverna i sin klass om hur man pratar med varandra, men att det är ett ensamt arbete som saknar gemensam förankring. Lärare upplever att det är upp till en själv att fundera ut vad som fungerar i den egna klassen.

I intervju med elevhälsopersonal framkommer att de upplever att det saknas struktur och att de inte kan jobba förebyggande eftersom de hela tiden är i det akuta. Det har varit svårt att få till något gemensamt värdegrundsarbete. Till exempel har insatsen "livsviktigt snack" presenterats för samtliga klasser i mellanstadiet, men det är bara en klass som har arbetat med det. Genomförandet har varit beroende av lärarens inställning och elevhälsopersonal har upplevt att man saknat mandat att gå in och arbeta med samtliga klasser. Det finns också en förväntan bland personalen på att det är någon annan som ska fixa värdegrundsarbetet och att det endast ska ske på specifika lektioner eller vid specifika tillfällen. Vad gäller det hårda språkbruket uppger elevhälsopersonalen att det inte pågår något gemensamt arbete för att komma till rätta med det, utan att det är något som var och en får uppmärksamma i stunden när det förekommer. Det pågår inget riktat arbete med språkbruket på skolan.

Även rektorn uppger i intervju att det har varit svårt att få till något förebyggande trygghetsarbete på skolenheten eftersom de har behövt arbeta mer i det akuta. Rektorn beskriver att de behöver arbeta vidare med trygghet och studiero och att det behövs mer struktur, men att de också måste hitta rätt material att arbeta med. Huvudmannen har i skriftliga synpunkter på tjänsteanteckningen från tillsynsbesöket inkommit med uppgifter om ett samarbete med en extern aktör där insatser planeras att genomföras fr.o.m. maj 2026 och höstterminen 2026.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling från de två senaste läsåren. I den nu gällande planen anges att målen för läsåret är bättre bemötande och ökad trygghet på raster. Planen innehåller ingen utvärdering av eller redogörelse för arbetet med föregående års åtgärder. Vid en jämförelse med föregående läsårs plan framkommer att det är samma målformulering för innevarande läsår. I intervju med elevhälsopersonal framgår att det inte gjorts något större arbete med planen utan att det endast gjorts mindre redaktionella ändringar, såsom att ändra namnen på vilka personer som ingår i trygghetsteamet. De angivna målen har flyttats vidare från förra årets plan eftersom man upplevde att

arbetet inte var klart. Det framgår vidare att trygghetsteamet har skrivit fram målen, men inte gjort någon närmare analys. Rektor bekräftar att planen inte är ny för läsåret och uppger att innehållet skulle kunna utvecklas. Lärare och elevhälsopersonal uppger att skolenheten under det senaste läsåret har infört organiserade rastaktiviteter efter önskemål från eleverna. Elevhälsopersonal uppger vidare att det därutöver inte planerats eller genomförts några specifika åtgärder för att uppnå de mål som anges i planen mot diskriminering och kränkande behandling. Flera lärare uppger i intervju att de inte känner till årets mål.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen).

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. (6 kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

I förarbetena anges att ett förebyggande arbete bl.a. innebär att skolor och huvudmän följer upp elevernas trygghet. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs (prop. 2021/22:160, s. 229 f.) Av förarbetena framgår vidare att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Det är också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan

tillräcklig koppling till elevers vardag (s. 41). Vidare framgår att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden inklusive jämställdhet, bl.a. genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (s. 46 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling.

Av utredningen framgår att Kyrkhedens skola 4–9 inte är en trygg miljö för alla elever. Såväl observationer som intervjuer med de olika intervjugrupperna visar att det förekommer hårt språkbruk, skadegörelse och stökiga situationer mellan elever i korridorer.

Av utredningen framgår att det regelbundet genomförs trivselenkäter i syfte att kartlägga elevernas trygghet och att resultaten sedan ska ligga till grund för arbetet med skolenhetens plan mot kränkande behandling. Vid granskning av innevarande läsårs plan framgår emellertid att det saknas en tydlig beskrivning av vilka åtgärder som ska vidtas utifrån en analys av aktuell kartläggning. Vidare innehåller inte planen någon redogörelse för och utvärdering av skolans arbete med föregående års åtgärder. Tvärtom framkommer i intervjuer att planen i huvudsak är densamma som tidigare läsårs och att man rakt av fört vidare de mål som satts upp i föregående års plan. I intervjuer beskrivs att enkätresultaten har diskuterats, men att man inte har kommit vidare i att analysera orsakerna till resultatet eller bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå de uppsatta målen. Samtliga intervjugrupper har beskrivit att skolan har problem med dåligt bemötande, hårt språkbruk och verbala kränkningar. Samtidigt framgår att det inte finns något pågående skolövergripande värdegrundsarbete grundat i ett gemensamt förhållningssätt. Arbetet med att komma till rätta med det hårda språkbruket handlar främst om att enskilda lärare och annan personal uppmärksammar när det sker i stunden och i de fallen påminner elever om hur man beter sig mot varandra. Av utredningen framgår att det görs vissa punktinsatser i syfte att öka tryggheten på skolan såsom uppstyra rastaktiviteter. Det genomförs däremot inte något mer övergripande förebyggande arbete på en systematisk nivå med antingen generella eller specifika åtgärder tydligt kopplade till skolans behov. Skolinspektionen bedömer att det finns brist på systematik i det

förebyggande arbetet för trygghet och för att motverka kränkande behandling. Detta leder till att insatser som sätts in inte följs upp och det blir på så sätt inte möjligt att utvärdera om insatserna svarar mot skolans behov. Vad som tillkommit genom kompletterande synpunkter på tjänsteanteckningen om att skolan planerar att starta ett samarbete med en extern aktör förändrar inte bedömningen att det saknas en sammanhängande koppling mellan kartläggning, analys och åtgärder.

Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att det finns brister i skolenhetens förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling utifrån de behov som finns på skolenheten.

Kränkningsanmälningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen fått del av skolenhetens rutin vid kränkande behandling. Av rutinen framgår bland annat att personal som får kännedom om en kränkning ska göra en anmälan i det digitala systemet och det specificeras vad anmälan ska innehålla. Rektor och kurator ansvarar för att det skyndsamt inleds en utredning. Skolinspektionen har även fått del av ett antal kränkningsanmälningar, av vilka framgår att det efter anmälan görs en utredning och vidtas relevanta åtgärder samt att åtgärderna följs upp. Rektor uppger i intervju att huvudmannen får kännedom om anmälningarna direkt i det digitala systemet.

Lärare, elevhälsopersonal och rektor uppger att all personal agerar när de får kännedom om kränkande behandling genom att ta tag i situationen och prata med eleverna.

På direkt fråga huruvida antalet kränkningsanmälningar som gjorts under det senaste året motsvarar det antal kränkningar som sker uppger en del lärare såväl som elevhälsopersonal att anmälningarna borde vara betydligt fler. Elevhälsopersonalen berättar att lärare prioriterar att reda ut konflikten på plats utan att anmäla kränkningen och att det finns en bristande förståelse för vikten av att anmälningar görs. I grupper där det förekommer mycket kränkningar anser elevhälsopersonalen att ribban för vad som ska anmälas har höjts utifrån lärares egen uppfattning om att de annars skulle behöva göra så många anmälningar. Lärare uppger att de på grund av tidsbrist och att de upplever det digitala systemet som komplicerat inte hinner med att anmäla allt som sker. Dessutom har personal olika uppfattningar om vad som utgör kränkande behandling, vilket gör det svårt att bedöma var gränsen går för att anmäla.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar (5 kap. 6 § skollagen).

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns vissa brister i skolenhetens arbete med kränkningsanmälningar.

Utredningen visar visserligen att det finns en gällande rutin för hur kränkande behandling ska hanteras som till stora delar följs. De exempel på anmälningar som Skolinspektionen fått del av visar att kränkningsärenden utreds, att åtgärder vidtas och att huvudmannen informeras. Vidare framkommer att lärare och övrig personal på skolan ingriper och agerar i stunden när de får kännedom om kränkande behandling. Dock framgår även att händelserna inte alltid anmäls till rektorn. Anledningarna till detta är flera, såsom att personal på skolan har olika uppfattningar om vad som utgör kränkande behandling, att de upplever anmälningsprocessen som krånglig och tidsödande samt att personal ibland bortser från kränkningar som sker för att det blir för mycket att anmäla.

När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls och huvudmannen därmed inte får kännedom om aktuella händelser får det till följd att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas. Då finns inte heller någon möjlighet för huvudmannen att vidta de åtgärder som behövs för att förhindra kränkningar i framtiden.

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har som en del av tillsynen tagit del av en förteckning över undervisande lärare på skolenheten där det anges vilka ämnen respektive lärare undervisar i, samt vilka lärare som är legitimerade respektive icke legitimerade lärare.

Av intervju med lärarna på skolenheten framkommer att det förekommer att lärare som inte är legitimerade självständigt fattar beslut om betyg. Rektorn uppger i intervju att hen uppfattar det som sitt ansvar att signera de betyg som beslutas av olegitimerade lärare.

Av granskad dokumentation från vårterminen 2025 framkommer att rektorn, tillsammans med undervisande lärare, skrivit under betygskatalogen i fyra ämnen där undervisande lärare inte är legitimerade.

Av granskad dokumentation från höstterminen 2025 framkommer att undervisande lärare, som inte är legitimerade, på egen hand skrivit under betygskatalogen i fyra ämnen.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad (3 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav avseende betygsättning. Av lärarintervju framgår att lärare som saknar legitimation beslutat om betyg på egen hand och granskningen av betygskatalogen visar att olegitimerade lärare i flera fall för höstterminen 2025 ensam har signerat betygskatalogen. För vårterminen 2025 har rektorn tillsammans med undervisande icke legitimerad lärare signerat betygskatalogen och rektorn uppger i intervju att hen uppfattar det som sitt ansvar att signera de betyg som beslutas av olegitimerade lärare. Enligt författningarna ska betyg beslutas av den lärare som bedriver undervisning och i de fall undervisande lärare inte är legitimerad, tillsammans med en lärare som är legitimerad. Skolenhetens förfarande när det kommer till betygsättning utgör därför en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Hagfors kommuns verksamhet vid Kyrkhedens skola 4–9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller förebyggande trygghetsarbete, plan mot kränkande behandling, kränkningsanmälningar och betygsättning. Det finns därför skäl att förelägga Hagfors kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Elevernas inflytande över sin arbetsmiljö och skolans arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid Skolinspektionens tillsynsbesök på skolan har inspektörerna observerat delar av lektioner på både mellan- och högstadiet. Under flertalet av de observerade lektionerna på högstadiet förekom det att elever pratade högljutt om annat än skolarbete. Under lektionerna på mellanstadiet rådde över lag god studiero. Elever och lärare på mellanstadiet beskriver i intervju att de oftast upplever bra studiero på lektionerna. Elever och lärare på högstadiet uppger att studieron varierar mellan olika klasser och ämnen och att det kan vara ganska pratigt på vissa lektioner. Eleverna anser att det ofta är stökigt och svårt att koncentrera sig och att lärare inte alltid säger till de elever som stör.

Av intervjuer med lärare, elevhälsopersonal och rektor framgår att skolenheten arbetar aktivt med förebyggande insatser såsom fasta placeringar i klassrummet och en gemensam struktur för uppstart och avslut av lektioner. Det finns även resurslärare i klassrummen utifrån behov som förstärker studieron. Specialpedagogen uppger att samarbetet med lärarna i arbetet med studiero fungerar bra. Rektor uppger i intervju och skriftlig information i samband med tillsynen att skolenheten har ett pågående arbete med skolutveckling och läroprocesser med litteratur och extern föreläsning om ledarskap och det relationella perspektivet. Lärare har i samband med detta varit på kollegabesök på varandras lektioner, och fått en ökad medvetenhet om vikten av ledarskap. Rektor uppger vidare att hen följer upp arbetet med studiero genom elevrådet, enkäter och genom att själv besöka klassrummen.

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att det finns klassråd och elevråd där eleverna har möjlighet att diskutera frågor som är betydelsefulla för dem.

Av skriftliga svar från rektor, inlämnad rutin för hantering av mobiltelefoner samt intervjuer med elever och lärare framgår att skolan sedan höstterminen 2025 är mobilfri. Elevernas mobiltelefoner samlas in i början av dagen och återlämnas vid skoldagens slut. Elever har skoldatorer som i huvudsak används till skolarbete och lärare agerar när de observerar otillåtet användande. Skolan har arbetat med att stävja annat användande genom att blockera tillgänglighet till vissa hemsidor.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna (4 kap. 13 § skollagen).

Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det finns särskilda skäl (5 kap. 4 a § skollagen).

För varje skolenhet ska det finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutas av rektorn (5 kap. 4 e § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det på skolenheten finns forum för samråd för eleverna, att det finns skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och att skoldatorerna huvudsakligen används i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Skolenheten har även ordningsregler som elever på olika sätt är med och diskuterar.

Det framgår av utredningen att studieron varierar mellan klasser och lektioner, och att den generellt upplevs som sämre på högstadiet än mellanstadiet. Skolinspektionen bedömer emellertid att skolenheten har gjort flera insatser i syfte att förbättra förutsättningar för studiero och att arbetet följs upp.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer därför inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller elevernas inflytande över sin arbetsmiljö och arbetet med att skapa studiero. Ärendet ska därmed avslutas i denna del.

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av en av huvudmannen upprättad förteckning över undervisande lärare på skolenheten. Av förteckningen framgår att elever i flera ämnen undervisas av lärare utan lärarlegitimation såväl som legitimerade lärare utan behörighet i ämnet.

Rektorn uppger i intervju att tjänstefördelningen så långt det är möjligt utgår från lärares behörighet, vilket även lärarna själva uppger. Rektorn uppger vidare att obehöriga lärares lämplighet säkerställs vid anställningsintervju och tillhörande referenstagning samt att de som anställs har annan relevant utbildning och erfarenhet för tjänsten. I de ämnen där undervisningen bedrivs av olegitimerade lärare utlyser huvudmannen nya tjänster inför varje nytt läsår. Anställda lärare som saknar lärarlegitimation är endast visstidsanställda och får söka om sin tjänst inför varje nytt läsår.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

En person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 653).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att eleverna på skolenheten till relativt stor del undervisas av obehöriga eller olegitimerade lärare. Skolinspektionen bedömer emellertid att huvudmannen och rektorn organiserat lärarna på ett sådant sätt att eleverna i så stor utsträckning som möjligt ges undervisning av lärare som innehar behörighet att undervisa i de ämnena och årskurser de bedriver undervisning i. Mot denna bakgrund, och med beaktande av att huvudmannen kontinuerligt söker efter behöriga och legitimerade lärare i de ämnen det krävs, bedömer Skolinspektionen att det inte framkommit att verksamheten brutit mot bestämmelserna när det gäller att eleverna ska ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att endast lärare med legitimation anställs utan tidsbegränsning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen även fortsättningsvis vidtar åtgärder för att rekrytera legitimerad och behörig personal till skolenheten.

X Daniel Talje

Beslutsfattare

Signerat av: Daniel Talje

X Pernilla Cederbom

Föredragande

Signerat av: Pernilla Cederbom

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Lena Knutsson och Nina Thörn medverkat.